

SK

SK

SK



KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 29.10.2008
KOM(2008) 706 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE

Od finančnej krízy k ozdraveniu: európsky rámec pre činnosť

OZNÁMENIE KOMISIE

Od finančnej krízy k ozdraveniu: európsky rámec pre činnosť

Koordinovaný postup na úrovni EÚ

Nebývalá kríza na medzinárodných finančných trhoch postavila EÚ pred značné výzvy. Koordinovaný postup na úrovni EÚ zo strany všetkých 27 členských štátov bol účinný pri stabilizácii európskeho bankového systému. Vykonávanie opatrení musí byť promptné, aby bolo možné vložiť potrebnú likviditu späť do finančného systému. Finančná kríza však ešte neskončila a spôsobuje vážny pokles, ktorý zasahuje širšie hospodárstvo, domácnosti, podniky a pracovné príležitosti. Očakáva sa, že otrasy, ktoré zasahujú európske hospodárstvo, znížia potenciálnu mieru jeho rastu v strednodobom horizonte a výrazne znížia skutočnú mieru rastu v rokoch 2009 a 2010. Keďže investície sa riziku vyhýbajú, výroba bude čeliť tlaku na jej zníženie a utrpia aj inovácie.

Sila Európy spočíva v jej solidarite a našej schopnosti konať spoločne. Zasiiahnuté budú všetky členské štáty, hoci rôznymi spôsobmi a v rôznej miere, pričom je pravdepodobné, že nezamestnanosť sa zvýši, dopyt klesne a fiškálna situácia sa zhorší. Spoločný postup znamená účinnejšiu a dôveryhodnejšiu reakciu. Naopak, ak bude každý členský štát konať osamote, jeho úsilie sa minie účinkom. Okrem toho hrozí aj riziko neželaných vedľajších účinkov na iné členské štáty.

Schopnosť EÚ prijať spoločné kroky v období, keď tlak na finančných trhoch kulminoval, bola kľúčovou pre stabilizáciu bankového sektora. Koordinácia vnútroštátnych opatrení v rámci súboru jasných zásad EÚ, v súčinnosti s priamymi krokmi EÚ, sa ukázali ako správny prístup. Bola podporená rozhodnými, koordinovanými a účinnými opatreniami: na úrovni EÚ zo strany francúzskeho predsedníctva Rady EÚ, zo strany Komisie a Európskej centrálnej banky, a na vnútroštátnej úrovni zo strany členských štátov, s plnou podporou a spoluprácou Európskeho parlamentu.

EÚ by mala nadviazať na tento úspech a rozhodnúť sa čeliť jednotne a koordinovane ďalším fázam krízy, a tak premeniť tieto výzvy na príležitosti; pridať vybrané krátkodobé opatrenia k Lisabonskej stratégii pre rast a zamestnanosť. V tomto oznámení je prezentovaný prístup, ktorý sa skladá z troch častí a na základe ktorého bude vypracovaný celkový akčný plán/rámec EÚ pre ozdravenie:

- *nová štruktúra finančných trhov na úrovni EÚ,*
- *riešenie vplyvov na reálne hospodárstvo,*
- *globálna reakcia na finančnú krízu.*

Toto oznámenie je predkladané ako príspevok Komisie k prebiehajúcej diskusii v rámci EÚ a dialógu s našimi medzinárodnými partnermi, ktoré sa zaoberajú tým, ako čo najlepšie reagovať na súčasnú krízu a udalosti po nej. Komisia predloží 26. novembra podrobnejší rámec EÚ pre ozdravenie, ktorý v rámci Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť prinesie rad cielených krátkodobých iniciatív s cieľom pomôcť čeliť negatívnym vplyvom na širšie hospodárstvo a vzhľadom na krízu upraviť strednodobé a dlhodobé opatrenia Lisabonskej stratégie.

1. NOVÁ ŠTRUKTÚRA FINANČNÝCH TRHOV NA ÚROVNI EÚ

Vyvedenie európskeho finančného sektora z krízy

Členské štáty a Komisia sa na základe vzájomnej úzkej spolupráce dohodli na sérii okamžitých opatrení zameraných na ochranu úspor našich občanov a záchranu bánk, ktoré sa ocitli v problémoch. Prvotná reakcia na rôzne balíčky opatrení na úverových trhoch bola pozitívna, tieto opatrenia však bude nevyhnutné vykonávať rýchlo a priebežne vyhodnocovať ich vplyv. Politika hospodárskej súťaže predstavuje dôležitý prínos pre koordinovaný postup, zároveň však členským štátom ponecháva priestor na prípadné zasiahnutie v závislosti od vnútroštátnych podmienok¹. Komisia bude aj naďalej zabezpečovať rovnaké podmienky pre prijímateľov finančnej pomoci z verejného sektora, ako aj pre subjekty, ktorým pomoc nebola pridelená.

Situácia v globálnom finančnom systéme je však aj naďalej nestabilná a pretrváva riziko vážnej úverovej krízy. Preto pri vykonávaní stratégie s cieľom vyvieť európsky finančný sektor z krízy nie je na mieste prehnaná spokojnosť. EÚ musí pokračovať vo svojom koordinovanom postupe, aby tak čo najviac zvýšila úspech svojej reakcie. Potrebne sú najmä:

- *pokračovanie vo výraznej podpore finančného systému zo strany ECB a ďalších centrálnych bánk.* Centrálné banky prejavili pozoruhodnú flexibilitu a duchapnosť, keď poskytli dostatočnú likviditu bankovému sektoru a zabránili rozšíreniu krízy do iných častí finančného systému,
- *rýchle a dôsledné vykonávanie plánov na záchranu bánk, ktoré vypracovali členské štáty.* Tento prístup je kľúčom k rýchlej obnove dôvery v bankový sektor EÚ a tým k obmedzeniu škôd pre hospodárstvo a vytvoreniu podmienok pre silné a trvalé ozdravenie. Súdržný postup je nevyhnutný pre optimalizáciu celkového účinku záchranných plánov v celej EÚ, zabránenie fragmentácii vnútorného trhu a pre zachovanie rovnakých podmienok pre prijímateľov finančnej pomoci z verejného sektora, ako aj pre subjekty, ktorým pomoc nebola pridelená,
- *Rozhodné opatrenia s cieľom obmedziť rozšírenie krízy v rámci členských štátov.* Finančná kríza začala postihovať členské štáty zo strednej a východnej Európy, ktoré nedávno vstúpili do EÚ. S cieľom riešiť túto hrozbu je EÚ spoločne s MMF pripravená poskytnúť nevyhnutnú strednodobú finančnú pomoc členským štátom, ktoré čelia tlakom na svoju platobnú bilanciu alebo vážnym rizikám ohrozujúcim finančnú stabilitu.

Zabezpečenie posilnenej regulácie a dohľadu

Súčasne so stabilizáciou krízy bude potrebné sa zamerať na fázu reštrukturalizácie bankového sektora a v budúcnosti aj na vrátenie bánk do rúk súkromného sektora. Komisia bude priamo spolupracovať s členskými štátmi s cieľom zabezpečiť, aby sa reštrukturalizácia niektorých zložiek bankového sektora zrealizovala spôsobom, ktorý zabezpečí spravodlivú a zdravú hospodársku súťaž v tomto sektore v budúcnosti. Súkromné osoby a podniky musia mať prístup k zdravému a stabilnému bankovému sektoru, aby mohli financovať svoje investičné plány, pričom spoločnosť ako celok bude ťažiť z opatrení, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby úvery boli aj naďalej dostupné za primeraných podmienok.

¹ Komisia prijala oznámenie o uplatnení pravidiel štátnej pomoci na opatrenia prijaté v prospech finančných inštitúcií v súvislosti so súčasnou globálnou finančnou krízou (Ú. v. EÚ C 270, 25.10.2008, s. 8)

Komisia predložila návrhy v oblasti ochrany vkladov, kapitálových požiadaviek a boja proti riziku procyklickosti v dôsledku regulácie a účtovných štandardov. Komisia čoskoro vypracuje aj návrhy, ktorých predmetom budú agentúry vydávajúce úverové ratingy, ako aj návrhy týkajúce sa odmeňovania vrcholového manažmentu. Prebieha aj práca na primeranosti dohľadu nad kapitálovými trhmi a riadení rizík, vrátane práce na derivátoch, zaisťovacích fondoch a súkromnom kapitále. Komisia vyzýva Radu a Európsky parlament, aby sa prednostne zaoberali jej návrhmi a aby sa tak silnejšia regulácia a dohľad uplatnili čo najskôr a mohli zohrávať svoju úlohu pri obnove dôvery v systém.

Tieto opatrenia sa budú zaoberať zistenými nedostatkami a pomôžu obnoviť dôveru v systém ako celok. Musíme prehodnotiť model regulácie a dohľadu nad finančným sektorom EÚ, najmä pokiaľ ide o veľké cezhraničné finančné inštitúcie. Súčasná organizácia dohľadu EÚ založená na štátoch obmedzuje priestor na účinný obozretný dohľad na makroúrovni. Komisia preto prostredníctvom skupiny De Larosièr² začala pracovať na takom systéme dohľadu, ktorý bude zodpovedať našim budúcim potrebám.

2. RIEŠENIE VPLYVOV NA REÁLNE HOSPODÁRSTVO: RÁMEC PRE OZDRAVENIE

Vplyv úverovej krízy na širšie hospodárstvo sa prejaví v stúpajúcej miere nezamestnanosti a zníženom dopyte po tovaroch a službách spoločností všetkých veľkostí. Nástroje politiky pre riešenie zamestnanosti a podpory dopytu majú v rukách najmä členské štáty. Rozmer EÚ však pre vnútroštátne opatrenia predstavuje pridanú hodnotu. Ako ukázali kladné výsledky Lisabonskej stratégie, partnerstvo členských štátov a Komisie pri vytváraní rastu a pracovných príležitostí môže znamenať značný dodatočný úžitok.

V období súčasnej krízy však EÚ musí túto krízu zohľadniť a upraviť strednodobé a dlhodobé opatrenia. K svojmu programu štrukturálnej reformy musí EÚ pridať krátkodobé kroky a zároveň pokračovať v investíciách do budúcnosti prostredníctvom:

- zvýšenia investícií do výskumu a vývoja, inovácií a vzdelávania,
- podpory flexiistoty ako spôsobu ochrany a prípravy ľudí namiesto podpory konkrétnych pracovných príležitostí,
- umožniť podnikom, najmä MSP, budovať si trhy na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni,
- zvýšenia európskej konkurencieschopnosti prostredníctvom ekologizácie nášho hospodárstva ako spôsobu vytvárania nových pracovných príležitostí a technológií, odstránenia našich obmedzení vo sfére energetickej bezpečnosti a dosiahnutia našich cieľov v oblasti životného prostredia.

Čím účinnejšie bude Európa schopná koordinovať svoje kroky, tým viac sa prínos týchto opatrení znásobí. Na základe partnerského prístupu, ktorý je charakteristický pre Lisabonskú stratégiu, vyzývame členské štáty, aby sa v záujme riešenia týchto nových výziev dohodli na vyššej úrovni koordinácie.

² Skupina má mandát posúdiť usporiadanie európskych finančných inštitúcií s cieľom zabezpečiť obozretnosť, riadne fungovanie trhov a intenzívnejšiu európsku spoluprácu pri dohľade nad finančnou stabilitou, mechanizmy včasného varovania a riadenie kríz vrátane riadenia cezhraničných a medzisektorových rizík. V záujme pomoci zabezpečiť finančnú stabilitu na globálnej úrovni sa okrem toho zameria aj na spoluprácu medzi EÚ a ďalšími významnými jurisdikciami. Členmi skupiny sú: Jacques de Larosièr (predseda), Leszek Balcerowicz, Otmar Issing, Rainer Masera, Callum McCarthy, Lars Nyberg, José Perez Fernandez a Onno Ruding

Pakt stability a rastu

Vzhľadom na to, že nedávne otrasy boli takého charakteru, že zasiahli celú EÚ a takisto aj na to, že inflačné tlaky v súčasnosti klesajú, menová a fiškálna politika môžu prispieť k podpore dopytu. Stavby štátnych rozpočtov sa v nadchádzajúcich rokoch vzhľadom na klesajúce príjmy pravdepodobne značne zhoršia. Zatiaľ čo časť klesajúcich príjmov súvisí so spomalením, dôsledky na časti súvisiace so zmenami v niektorých odvetviach, ako je napr. predimenzovaný sektor bývania, budú mať na príjmy trvalejší charakter. Predpovede naznačujú budúročné celkové zhoršenie rozpočtovej situácie EÚ na úrovni 1 percentuálneho bodu HDP, s veľkými rozdielmi medzi jednotlivými členskými štátmi. Táto skutočnosť by mohla čiastočne zmierniť dopad spomalenia v krátkodobom horizonte, avšak na úkor zhoršenia fiškálnej situácie, ak aj nezohľadníme plány na záchranu finančného systému. Zároveň sa však najmä vzhľadom na uplatňovanie Paktu stability a rastu v minulosti očakáva, že deficit EÚ, predovšetkým v rámci eurozóny, zostane pod úrovňou 3 % HDP.

Hoci najväčšia časť avizovaných opatrení na podporu finančnej stability (záruk) nebude mať okamžitý vplyv na deficit, reálne fiškálne náklady, ktoré vzniknú, budú závisieť od použitých verejných záruk. Opatrenia zamerané na rekapitalizáciu bánk už zároveň zvyšujú zadlženosť. Spoločne s dôkazom o pokračujúcom štrukturálnom zhoršení v oblasti rozpočtových saldô môže táto skutočnosť vyvolať obavy o dlhodobú udržateľnosť verejných financií, najmä v najohrozenejších krajinách.

Pakt stability a rastu poskytuje správny politický rámec, vytvára súlad medzi potrebou krátkodobej stabilizácie a požiadavkami dlhodobej štrukturálnej reformy, a to predovšetkým prostredníctvom podpory procesu vyrovnávania. Vykonávanie tohto paktu by malo zabezpečiť, aby akékoľvek zhoršenie verejných financií bolo doplnené opatreniami zameranými na štrukturálnu reformu, ktoré budú primerané k danej situácii, pričom zároveň zabezpečí obnovu trvalo udržateľných pozícií. Rozpočtové politiky by mali plne vychádzať z miery flexibility, ktorú umožňujú Zmluva a revidovaný Pakt stability a rastu, a mali by zohľadňovať nasledujúce zásady:

- fiškálna politika by sa mala naďalej orientovať na udržateľnosť a tým upevniť očakávania riadneho vyriešenia krízy,
- rozdiely v manévrovacích priestoroch vo fiškálnej oblasti, ktoré sú špecifické pre danú krajinu, by sa mali zväziť, za predpokladu existencie silných a dôveryhodných vnútroštátnych rozpočtových inštitúcií a strednodobých rozpočtových rámcov,
- pri stanovovaní miery ambicióznosti programu štrukturálnej reformy by sa mala osobitná pozornosť venovať reformám, ktoré posilňujú odolnosť a zvyšujú dlhodobú udržateľnosť,
- reformy stimulujúce dopyt v krátkodobom horizonte by mali byť včasné, ciele a dočasné.

Postup pri nadmernom deficite by sa mal vnímať ako partnerská podpora zameraná na prekonanie súčasných ťažkostí a zabezpečenie dlhodobej udržateľnosti. Bude sa jasne rozlišovať medzi rozpočtovými dôsledkami chybných politických rozhodnutí a cyklickými účinkami vrátane dôsledkov záchranného balíčka zameraného na prekonanie finančnej krízy. V rámci procesu dohľadu sa bude obzvlášť zohľadňovať nárast v úrovni zadlženosti.

Urýchlenie reforiem a investícií

Očakáva sa, že otrasy zasahujúce európske hospodárstvo spomalia potenciálne tempo rastu a zvýšia nezamestnanosť, v dôsledku čoho sa zníži dopyt. Štrukturálne reformy sú preto

klúčové pre udržanie dopytu v krátkodobom horizonte, uľahčenie presunov v rámci a smerom na trh práce z krátkodobého a strednodobého hľadiska a pre zvýšenie potenciálnej miery rastu v dlhodobom horizonte.

Bude obzvlášť dôležité zabezpečiť čo najvyššiu účinnosť investícií. Znamená to zabezpečiť, aby podpora EÚ a vnútroštátneho verejného sektora určená pre podniky mala dvojaký účinok – aby kompenzovala pokles dopytu v krátkodobom horizonte, avšak spôsobom, ktorý prispeje k reforme a modernizácii v dlhodobom rámci. V rámci existujúcich reformných priorít, ktoré vymedzila Lisabonská stratégia, by sa členské štáty mali v prvom rade zamerať na klúčové reformy podporujúce inovácie a na investície zvyšujúce produktivitu, čo v kombinácii so znížením inflácie a podpory príjmov domácností prostredníctvom cielených opatrení vo sfére sociálnej ochrany podporí dopyt.

Okrem toho vzhľadom na skutočnosť, že finančný systém prechádza dlhotrvajúcim procesom znižovania dlhového investovania a vzhľadom aj na očakávané zmeny v ochote bankového sektora riskovať, bude potrebné zaoberať sa otázkami, ako financovať inovatívne technológie, udržať medzinárodnú konkurencieschopnosť európskeho priemyslu a financovať MSP. Ďalej bude nevyhnutné aj naďalej sa zameriavať na otváranie trhov tretích krajín pre európsku podnikateľskú sféru vrátane malých a stredných podnikov.

V súčinnosti s členskými štátmi Komisia preskúma nasledujúce opatrenia:

- po neformálnom zasadnutí Rady ECOFIN minulý mesiac Európska investičná banka zhromaždila celkovo 30 miliárd EUR, ktoré sú prostredníctvom komerčných bánk určené na úvery pre malé a stredné podniky v Európe. Predstavuje to výrazný nárast v porovnaní s obvyklým objemom úverov v tomto sektore, tieto opatrenia je však nevyhnutné vykonávať bezodkladne,
- v úzkej spolupráci s Komisiou by EIB mohla urýchliť svoje projekty financovania zmeny klímy, energetickej bezpečnosti a projektov infraštruktúry, najmä pokiaľ ide o cezhraničné projekty. Je možné, že bude potrebné posilniť kapitálové zdroje EIB, napr. prostredníctvom posunutia dátumu ďalšieho navyšovania jej základného imania, ktoré je v súčasnosti naplánované na rok 2010, na skoršie obdobie,
- Európska banka pre obnovu a rozvoj (EBRD) zohráva klúčovú úlohu v reforme finančného sektora a financovaní súkromného sektora v našich novších členských štátoch. Vzhľadom na súčasný stav vo finančnej oblasti by svoju činnosť v týchto krajinách mohla zintenzívniť,
- politika súdržnosti, ktorá na obdobie rokov 2007 až 2013 disponuje finančným krytím vo výške viac než 350 miliárd EUR, poskytuje výraznú podporu verejným investíciám členských štátov a regiónov EÚ. V spolupráci s členskými štátmi Komisia preskúma priestor na urýchlenie investičných projektov a skoršiu úhradu platieb určených členskými štátom,
- hľadanie inovatívneho financovania širokého spektra projektov infraštruktúry vrátane dopravných a energetických sietí a sietí špičkových technológií, napr. prostredníctvom lepšieho využívania verejno-súkromných partnerstiev,
- podporu energetickej efektívnosti a ekologických technológií, napr. budov a ekologických áut, čo by hospodárstvu vrátane MSP prinieslo nové príležitosti a zároveň by pomohlo EÚ v plnení jej cieľov v oblasti zmeny klímy,
- zvýšenie dopytu po energeticke efektívnych tovaroch a službách prostredníctvom zníženia zdaňovania a ďalších cielených fiškálnych opatrení,

- udržanie a vytváranie nových vývozných príležitostí pre podnikateľskú sféru EÚ vrátane MSP prostredníctvom programu proaktívneho otvárania trhov, ktorý okrem iného zahŕňa uzatváranie obchodných dohôd a realizáciu našej stratégie prístupu na trh,
- využitie hospodárskej súťaže v rámci štátov a na úrovni EÚ, a aj spotrebiteľských politík na lepšie fungovanie trhov, zníženie cien pre spotrebiteľov a plné využitie jednotného trhu.

Prostredníctvom spoločného postupu v duchu partnerstva a koordinácie svojich činností môžu členské štáty a európske inštitúcie zmobilizovať dôležité finančné prostriedky s cieľom urýchliť potrebné investície a umožniť EÚ, aby z tejto krízy vyšla silnejšia.

Riešenie zamestnanosti a sociálneho dosahu

Hospodársky pokles zasiahne rodiny, domácnosti a najzraniteľnejších členov našich spoločností. Tento pokles sa už prejavuje v oblasti nezamestnanosti. EÚ sa musí usilovať o minimalizáciu vplyvu na pracovné miesta, o čo najmenšiu stratu pracovných miest a musí použiť dostupné prostriedky na zmiernenie sociálneho dosahu. Hoci členské štáty nesú hlavný diel zodpovednosti, prínosnou bude aj dobrá koordinácia medzi krokmi Spoločenstva a jednotlivých krajín. V záujme nájdania najlepšej reakcie na krízu bude Komisia spolupracovať so sociálnymi partnermi. Odvetvia, v rámci ktorých stúpa počet pracovných miest, napr. sektory osobných služieb, zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb, by sa mali aj naďalej podporovať ako bohaté zdroje vytvárania pracovných miest, ktoré slúžia taktiež ako nástroje prístupu a príležitostí.

V minulosti Európa nedokázala aplikovať aktívne opatrenia v rámci trhu práce, ktoré by ľuďom pomohli rekvalifikovať sa, nájsť si prácu alebo ktoré by vytvorili nové pracovné miesta. V súčasnosti je naliehavejšou potreba podporiť prechod v rámci a smerom na trh práce prostredníctvom zvýšenia a zladenia ponuky a dopytu po práci a prostredníctvom zvýšenia produktivity práce. Znamená to uplatňovať opatrenia podporované Lisabonskou stratégiou, medzi ktoré okrem iného patria:

boj s účinkami nezamestnanosti tým, že sa v záujme podpory opatrení zameraných na opätovné začlenenie nezamestnaných ľudí do pracovného trhu ponúkne členským štátom možnosť úpravy financovania prostredníctvom Európskeho sociálneho fondu,

- posúdenie účinnosti Fondu na prispôsobenie sa globalizácii,
- pomoc nezamestnaným, aby mohli rýchlo a lacno začať podnikat',
- monitorovanie vplyvu krízy na rôzne odvetvia, ktoré prechádzajú štrukturálnymi zmenami, a využitie priestoru, ktorý ponúka režim štátnej pomoci, s cieľom umožniť podľa potreby včasnú, cieleňú a prechodnú podporu,
- presadzovanie flexiistoty: predovšetkým aktívnej politiky trhu práce, reformy daní a sociálnych dávok, a intenzívnejšie zosúladenie zručností a pracovných miest. Situácia je pravdepodobne obzvlášť zložitá na spodných úrovniach rebríčka trhu práce, čo zdôrazňuje osobitnú dôležitosť zmiernenia neodvratiteľnej reštrukturalizácie a poskytnutia podpory príjmov a podpory v oblasti cielenej sociálnej ochrany.

3. GLOBÁLNA REAKCIA NA FINANČNÚ KRÍZU

Každý región sveta je zasiahnutý krízou a žiadny región nebude môcť čeliť jej účinkom osamote. Existujú jasné signály, že kríza sa rozširuje na rýchlo sa rozvíjajúce trhy a ešte viac zintenzívni súčasný tlak na rozvojové krajiny. Je dôležité, aby sa zastavilo ďalšie šírenie škodlivých vplyvov a aby bol MMF pripravený podľa potreby zasiahnuť prostredníctvom finančných prostriedkov určených pre núdzové situácie. Európa bude spolupracovať s MMF a použije svoj nástroj makrofinančnej podpory, najmä s cieľom pomôcť susedným krajinám. Európa je a naďalej bude aktívnym aktérom v koordinovanej globálnej reakcii.

Súčasná finančná kríza zdôraznila viac než kedykoľvek predtým vzájomné pôsobenie medzi makroekonomickými politikami a finančnými trhmi v globálnom meradle. Riešenie tejto krízy si bude preto vyžadovať zameranie sa na nedostatky v oblastiach regulácie a dohľadu, ako aj makroekonomickej nerovnováhy a nerovnováhy výmenných kurzov, ktoré patria medzi príčiny súčasnej krízy.

Finančná kríza nastolila otázky globálneho riadenia, ktoré prekračujú rámec výhradne finančného sektora. Otázka globálnych nerovnováh sa dostala do popredia, je však potrebné vnímať ju v širšom kontexte potreby zachovania záväzku EÚ otvárať trhy pre obchod a služby a intenzívnejšej viacstrannej spolupráce, boja proti protekcionistickým tendenciám a úsilia o pozitívny výsledok rokovaní WTO v Dohe. Okrem toho táto otázka súvisí aj s deľbou prospechu plynúceho z udržateľného rastu s rozvojovými krajinami, najmä v období nestability cien tovarov, a s riešením výziev, ako sú napr. zmena klímy, globálna prosperita a dosiahnutie rozvojových cieľov tisícročia.

Po iniciatíve EÚ, na ktorej sa Komisia v plnej miere podieľala, budú 15. novembra Spojené štáty dejiskom prvého medzinárodného summitu o finančnej kríze. Cieľom summitu je okrem iného aj začať zlepšovať koordináciu na globálnej úrovni, preskúmať úlohu medzinárodných inštitúcií v oblasti dohľadu nad finančnými trhmi a upraviť štruktúru globálneho riadenia pre budúcnosť. Komisia aktívne podporovala medzinárodné úsilie vypracovať pevný rámec riešenia otázok investícií v globálnom meradle, okrem iného aj pokiaľ ide o všeobecne prijaté zásady a postupy MMF týkajúce sa štátnych investičných fondov.

V záujme zníženia rizika opakovaného vzniku finančných kríz by sa v budúcnosti mal presadzovať rad opatrení zameraných na reformu globálnej finančnej štruktúry. Tieto opatrenia by sa mali týkať zhruba týchto oblastí:

- posilnenia medzinárodného súladu a kvality regulačných štandardov vrátane vykonávania reforiem (tak, ako sú uvedené v súboroch usmernení Rady ECOFIN a odporúčaníach FSF) a ich rozšírenia na globálnej úrovni,
- posilnenia medzinárodnej koordinácie medzi orgánmi finančného dohľadu,
- posilnenia makroekonomického dohľadu a predchádzania kríz, spojenia aspektov obozretného podnikania na makroúrovni a mikroúrovni, zvýšenia finančnej stability a vývoja systémov včasného varovania, a zároveň
- ďalšieho rozvoja kapacít riešiť finančnú krízu a kapacít riešenia na vnútroštátnej, regionálnej a viacstrannej úrovni.

V záujme zabezpečenia finančnej stability bude napokon nevyhnutné zrealizovať zásadnú reorganizáciu relevantných inštitúcií. Iba tak dokážeme zabezpečiť trvalo udržateľným spôsobom výsledky série summitov o globálnej finančnej kríze. Hoci súčasná kríza odhalila určité slabé miesta v európskom regulačnom systéme, Európa má dobré predpoklady zohrávať

aktívnu úlohu v navrhovaní novej globálnej štruktúry a zabezpečení jej účinného fungovania. Tento proces by mal byť založený na týchto hlavných zásadách:

- efektívnosť: rovnováha je nevyhnutná v záujme dosiahnutia rýchlosti a kvality rozhodnutí, a zároveň bez nadmerného zasahovania,
- transparentnosť a zodpovednosť: nové alebo reformované organizácie musia niesť náležitú zodpovednosť, s cieľom zintenzívniť stimuly pre vykonávanie a uplatňovanie,
- zastúpenie: v záujme zvýšenia legitímnosti rozhodovacieho procesu by globálne skupiny mali zahŕňať aj kľúčové rýchlo sa rozvíjajúce krajiny. S cieľom zvýšiť celkovú účinnosť a vplyv EÚ by sa mala riešiť aj otázka nejednotného zastúpenia európskych krajín a eurozóny.

Riziká a príležitosti

EÚ musí teraz podniknúť účinné kroky s cieľom čeliť tejto kríze. Tieto kroky musia byť premyslené, aby podnietili tie správne zmeny v našom hospodárstve a zabezpečili, že z tejto krízy vyjdeme pripravení na maximálne využitie hospodárskeho vzostupu v budúcnosti. Najlepšie to dosiahneme, ak sa chopíme príležitostí na pokračujúcu reštrukturalizáciu našich hospodárstiev, vyškolíme a pripravíme našich občanov na nové výzvy a zároveň sa postaráme o najzraniteľnejších ľudí v našich spoločnostiach v duchu článku 2 Zmluvy. Zo skúseností získaných v minulosti vieme, že náš úspech je založený na odklone od hospodárskeho nacionalizmu a že hnacie sily európskeho rastu pochádzajú z odstránenia prekážok medzi členskými štátmi a následnom využití rozsahu a sily nášho vnútorného trhu.

EÚ čelila vo svojich dejinách rôznym druhom kríz a z každej z nich dokázala vyjsť silnejšia a jednotnejšia. Dokázali sme, že ak sa našich 27 členských štátov a európske inštitúcie rozhodnú konať spoločne, dokážeme dosiahnuť výsledky a priniesť ich našim občanom. Súčasná kríza sa pre Európu môže stať aj príležitosťou a opatrenia načrtnuté v tomto oznámení ukazujú, ako môžeme spolupracovať, aby sme EÚ vrátili na cestu k ozdraveniu.